03/03/25

<u>פרוטוקול ישיבת הוועדה לבחינת קידום הנגשת נתונים פיננסיים לצורך מחקר וסטטיסטיקה רשמית תומכי מדיניות</u>

מועד הישיבה: 3 במרץ 2025 (09:00-11:00)
מיקום הישיבה: משרד האוצר

<u>משתתפים</u>:
פרופ' אורי חפץ, יו"ר המועצה הציבורית לסטטיסטיקה
פרופ' ירון פלוס, הסטטיסטיקן הלאומי ומנכ"ל הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
פרופ' אשר בלס, יועץ למנכ"ל, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
עו"ד מיכל חורין, היועצת המשפטית, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
עו"ד איה דביר, הייעוץ המשפטי, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
גב' ורד שבו, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
גב' ליאור דופז, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
מר עמית גל, הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון
מר שי אלהרר, מנהל מחלקת מידע ודיווח, רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון
מר לביא שיפנבאואר, מנהל מחלקת מידע ופיתוח, רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון
עו"ד יעל צוקרמן בלאו, ממונה בכירה בלשכה המשפטית, רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון
עו"ד אביתר תורג'מן, ראש צוות בלשכה המשפטית, רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון
מר דני חחיאשוילי, המפקח על הבנקים, בנק ישראל
גב' נועה גרנות-רייך, מנהלת המחלקה הכלכלית, הפיקוח על הבנקים, בנק ישראל
עו"ד טידה שמיר, היועצת המשפטית, בנק ישראל
עו"ד רונן ניסים, הלשכה המשפטית, בנק ישראל
ד"ר אייל רוזן, מנהל חטיבת מידע וסטטיסטיקה, בנק ישראל
עו"ד לירון מאוטנר, ראש אשכול פרטיות ומידע, ייעוץ וחקיקה (ציבורי-חוקתי), משרד המשפטים
עו"ד אריאל אלקיים, אשכול פרטיות ומידע, ייעוץ וחקיקה (ציבורי-חוקתי), משרד המשפטים
גב' מורן משה חנציס, סגנית הכלכלן הראשי והמונה על הכנסות המדינה, משרד האוצר
מר חובב אלסטר, מנהל תחום באגף הכלכלן הראשי, משרד האוצר
מר יוסף מקרם, אגף הכלכלן הראשי, משרד האוצר
מר אילן גילדין, מנהל המחלקה הכלכלית, רשות ניירות ערך
מר גיא סבח, סגן מנהל המחלקה הכלכלית, רשות ניירות ערך
מר אלון זילבורג, מדען נתונים ראשי במחלקה הכלכלית, רשות ניירות ערך
גב' טל ישראלי, רכזת פיננסים, אגף התקציבים במשרד האוצר
מר אוהד מרדכי, רפרנט פיננסים, אגף התקציבים במשרד האוצר
עו"ד לירון הופפלד, מחלקת ייעוץ משפטי ואסדרה, הרשות להגנת הפרטיות
ד"ר ליאור דוד-פור, סגן החשב הכללי, משרד האוצר
מר אורי אלטמן, יועץ למנכ"ל, משרד האוצר
ד"ר פבל ז'לנוב, מנהל אגף מחקר, המועצה הלאומית לכלכלה
גב' אורית הלוי, כלכלנית בכירה, המועצה הלאומית לכלכלה
עו"ד עמיהוד שמלצר, סגן היועץ המשפטי, משרד האוצר
עו"ד מירב ליבנה, הייעוץ המשפטי, משרד האוצר
גב' נילי בן טובים, מנהלת אגף מחקר ומדיניות, רשות המסים
עו"ד יראת דומנוביץ'-פומסון, ייעוץ וחקיקה (כלכלי), משרד המשפטים

רשמו: ליאור דופז, חובב אלסטר, יוסף מקרם

עיקרי הדיון:

1. יו"ר הוועדה הציג את החלטת הממשלה שבעקבותיה קמה הוועדה, לרבות את מטרותיה, כפי שהוגדרו בהחלטת הממשלה. הודגש כי המשימה המרכזית שמוטלת על הוועדה היא בחינת תועלות אל מול סיכונים ועלויות שביצירת מסד נתונים או אפשרות להעברת נתונים רגישים בתחום הפיננסי, ומשכך על הוועדה להתמקד בסוגיה זו. בנוסף, הוזכר כי במידה ויתגלה כי יש צורך בשינוי המצב הקיים, יש לייצר פתרון שיעניק גמישות להמשך ולא לייצר פתרון זמני ונקודתי.
2. יו"ר הוועדה הדגיש כי עבודת הוועדה תיקח בחשבון את סיכוני הפגיעה בפרטיות, בסודות מסחריים ובביטחון המדינה, ותבחן היטב ולעומק את הצורך בנתונים שתוצג בישיבות הקרובות. בין היתר, המציגים מחברי הוועדה שיתמקדו בשאלת הצורך בנתונים יצטרכו לענות על השאלה: האם יש צורך בנתוני פרט בהכרח לצורך ביצוע מחקרי המדיניות בתחום הפיננסי, או שמא ניתן להסתפק באגרציות של נתונים.
3. לסיום הצגתו, יו"ר הוועדה ביקש מחברי הוועדה התייחסות למטרות הוועדה ולמתווה לפעילותה כפי שהוגדרו בהחלטת הממשלה וכפי שהוצגו על-ידו, וכן לטיוטת הקול-הקורא שהופצה לחברי הוועדה להערות בשבועות האחרונים.
4. בהתייחסות חברי הוועדה, נציגים מבנק ישראל אמרו כי יש לבחון האם קיים הצורך, ורק לאחר מכן לגשת לשאלות אפיון מצאי הנתונים וחשיבה על אופן הנגשת הנתונים. בנוסף, ובאם יוחלט כי יש לבצע איסוף נתונים לצרכי מחקרי מדיניות, יש לוודא שהגופים המפוקחים ישתפו פעולה עם איסוף מידע למטרות שונות מהמטרות הרגולטוריות, ויש למצוא את המודל הטוב ביותר לטובת איסוף הנתונים. וכן, במקרה זה, יהיה צורך ביצירת מטא-דאטה אחיד עבור כלל הגופים שיעסקו באיסוף נתונים והזנתם.
5. נציגים מאגף התקציבים במשרד האוצר טענו כי פעמים רבות, ועל-מנת לקבל תמונת מצב מדויקת, יש צורך בניתוח נתונים בכדי להעניק למקבלי ההחלטות המלצות מדיניות, ושדבר זה חסר כיום בשל המחסור במידע חוצה מפקחים וגופים פיננסים, בשונה מתחומים אחרים. בנוסף, יש לתת את הדעת ללוחות הזמנים הקצרים של פעילות הוועדה, שכן שאלות המיפוי והצורך הן כבדות משקל.
6. נציגות ממשרד המשפטים ומהרשות להגנת הפרטיות הבהירו שהמנגנונים להעברות מידע, שנבחנים בימים אלה על-ידי צוות ייעודי לעניין, אינם מספקים מענים למידע שאיננו בידי הממשלה וגופים ציבוריים או ביחס למידע שהעברתו אסורה, וכן מדובר במנגנונים המאפשרים לגופים ציבוריים להחליט האם להעביר מידע – כלומר – זו החלטה שבשיקול דעת ולא חובה. כמו כן, נמסר שמאחר שמדובר במידע רגיש במהותו, יש מקום לבחינת סדורה של הצורך ואפשרויות מידתיות למענה על הצרכים, לרבות השימוש בטכנולוגיות מגבירות פרטיות.
7. נציגים מרשות ניירות ערך הדגישו את חשיבות הנגשת הנתונים והשקיפות לציבור, תוך ציון הרגישות הרבה הכרוכה באיסוף הנתונים מבחינת עצמאות פיקוחית ואמון בין הגופים המפוקחים לבין המפקחים. נאמר כי כיום הנתונים הנאספים הם לצורך ספציפי, ולכן יש לבחון האם ראוי ונכון לחשוף את המידע, והאם ראוי להעביר אותו למשתמשים אחרים. בנוסף, יש לבחון את המנגנונים הקיימים לאיסוף ושיתוף מידע, ויש לבחון האם הם אינם יעילים מספיק כיום.
8. נציגי רשות שוק ההון הדגישו כי טרם התבררו מטרות הוועדה וכי הרציונל של הקול הקורא עדיין לא גובש לחלוטין, שכן הוא פונה לציבור בבקשה להגדיר הן את הבעיה והן את הפתרון. לכן יש צורך בהרחבת נוסח הקול הקורא טרם הפצתו, באופן שיבהיר את מטרות הועדה. הם ציינו בנוסף כי לאיסוף ועיבוד המידע עשויות להיות השלכות תפעוליות משמעותיות והוא אף עלול להפר את האיזון בין תכליות חקיקה שונות ולפגוע בתפקוד רשויות הפיקוח. עוד ציינו הנציגים כי יש לשקול שיקולים הנוגעים לרמת האמון בין המפקחים למפוקחים ובין האזרחים למדינה ולמוסדותיה. הם הבהירו שהנתונים הנדונים הם אישיים

ורגישים, ולכן הרשות אינה אוספת אותם בעצמה. מסיבות אלו יש לבחון חלופות מקובלות כגון שימוש בסקרים כדי להשיג את מטרות הועדה - שטרם גובשו במלואן.

9. נציגים מהכלכלן הראשי במשרד האוצר טענו כי בישיבה הבאה תוצג עמדה רחבה ביחס לפעילות הוועדה, תוך הדגשת חשיבות השימוש בנתוני פרט לקביעת מדיניות ומתן דוגמאות לשאלות מחקר מדיניות מהעת האחרונה שלא ניתן לענות עליהן ללא שימוש בנתוני פרט מותממים.
10. נציגים מאגף החשב הכללי ציינו את הערך בפעילות הועדה ותרומתה בהנגשת נתונים פיננסים ברמת הפרט, אשר יסייעו בקבלת החלטות מבוססות דאטה וקל וחומר בסיוע בשיתוף במידע אגרגטיבי אשר אינו חשוף לסיכוני פגיעה בפרטיות בין רגולטורים ומשרדי ממשלה.
11. נציגים מרשות המיסים הצביעו על הצורך שלהם בניתוח נתונים מפורטים יותר להבנת שאלות מדיניות שיסייעו להם בהתאמת כללי מיסוי באופן מיטבי יותר, דוגמת הבנת מבנה ההון בישראל. נטען כי לעתים, נתונים אגרגטיביים לא מספיקים למחקרי עומק ולתכנון מדיניות באופן מספק, ויש צורך בנתוני פרט ומיזוג של נתונים ממקורות שונים. עוד הציפו נציגי הרשות את הקושי בגיבוש מדיניות מיסוי רגישה לשונות ביכולת פיננסית של אזרחים, בהיעדר נתונים המאפשרים פילוח וזיהוי שונויות.
12. נציגים מהלמ״ס הציגו כי קיימים נתונים זמינים במסגרת אגם המידע, אך יש צורך בהרחבתם. בנוסף, שוקף כי בישיבה הבאה יוצגו לחברי הוועדה מנגנונים לשמירה על פרטיות בכלי הנגשת המידע הקיימים כיום, וכן את האתגרים של הלמ״ס בעמידה בקריטריונים בינלאומיים של דיווח פיננסי.
13. נציגים מהמועצה הלאומית לכלכלה הדגישו כי יש צורך למזג נתונים ממקורות שונים לצרכי קבלת החלטות מיטבית, וכן שיש צורך בשימוש בנתוני פרט על מנת להפיק מדיניות איכותיות. בנוסף, נאמר כי המנגנונים הקיימים כיום להעברת מידע אגרגטיבי אינם יעילים והם וולונטריים במהותם, במה שמקשה על ניתוחים וקבלת החלטות בטווחי זמן קצרים. בנוסף, צוין כי כבר כיום יש נתוני פרט רגישים שהם נגישים לחוקרים באופן מותמם באופנים שונים, ויש לשקול להגדיל את בסיס הנתונים הקיים.
14. יו״ר הוועדה ומרכזי הוועדה סיכמו את הישיבה, וביקשו לקבל בימים הקרובים הערות לעניין תוכן הקול-הקורא ולעניין עיתוי פרסומו.